

בעזרת השם יתברך

וועד העירוב

150 - 1 עמוד

**תשובה שיש
לרבני המקום
להשתדל
לתקן עירוב
אם רואים
שיש צורך.
(שו"ת אגרות משה)**

סימן כט

בענין השתדלות לתקן עירובין בזמנינו, ותיקון עירוב ליד דעטראיט

בע"ה ח' אלול תש"מ

מע"כ ידידי הנכבד מאד הרב הגאון כש"ת מוהר"ר יחזקאל הלוי גרובנער שליט"א.

נתאחרתי במכתבי מתמת שדומה לנו שכתר"ה עוד יכתוב לנו מביתו בזה, אבל כיוון שלא נתקבל יותר, אראה לכתוב רק כמה שחתמו כל חברי ועד הרבנים, שהוא אם לעשות תיקון עירובין במקום שזורים רוב היהודים, שאין זה בדעטראיט שהיא העיר הגדולה שנחשבת בין הערים הגדולות, אלא בשני מקומות קטנים. ואף שבמכתב מיום ד' מנ"א שחתמו כולם לא הוזכר זה, אבל כתר"ה אמר לי זה אשר כמעט כל היהודים ובפרט שומרי תורה דרים כולם בשני מקומות הקטנים, שכל הציבור הוא פחות ממאה אלף. ותמיה שיעקר כזה לא הוזכר בהמכתב, אבל זהו עכ"פ המציאות.

ותנה הא דמצינו בגמ' עירובין דף ס"ח ע"א (א"ל רבה בר רב תנן וכו') דאיכא חיוב על חכמי העיר לתקן שיכולו לסתול בעיר, וכן היו בכל עירות שהיו נמצאים יהודים היו מתקנין עירובין, אמרתי שהיה זה במקומותינו שלא היה אפשר בלא זה. והיו צריכין להאכיל את הבהמות, שלהרבה אינשי היה הפסק בין הבית והרפת. שהיו צריכין להביא להם מה שצריכין לאכילה ושתיה. ואלו שהיו להם סוסים, הרי תצטרכו להשקותם מהבארות שהיו רה"י ולהוציאם להרחוב, שבלא תיקון היתה כרמלית. וגם לצורך האדם עצמו היה צורך גדול, שהיה קשה להכין מים כל הצורך, וכן הרבה דברים נמצאים היה קשה להכין כל הצורך, וכדומה. וגם בערים גדולות היה זה דבר קשה, שלכן היו גם ערים גדולות שהיו מתקנים עירובין. אבל כאן בזמנינו שאין שום צורך להביא אף כחול בכל יום, ויש אינשי שמכניס לשבוע שלם, וגם ליותר משבוע, מתמת שיש מקררים בכל בית ובית, שלכן אין תיקון עירובין דבר נחוץ, אלא רק לאטפיי הנאה בעלמא, אין זה ענין הצריך להשתדל בזה.

ואף שהוא דבר טוב בעוה"ר שאיכא הרבה עובדי עבירה, שתיקון העירובין ימעט האיסורין, ליכא חיוב להפריש בשביל מצומרים במויד. דהלכה כרשב"ג דהלעיטוהו לרשע וימות בב"ק דף ס"ט ע"א. עיין ברמב"ם פ"ט ממע"ש ה"ז ובש"ך יו"ד סימן קנ"א סק"ד ובדגמ"ר שם, ושוגגים שאין יודעין האיסור אין מצוין ואולי גם ליכא (ע"י לעיל סי' כ"ח אות כ"ג). ולעומת

זה איכא חסרון בתיקון עירובין שירגילו להוציא, ולפעמים שיתקלקל בשבת ולא יוכלו להודיע ויכשלו שומרי תורה. אבל בשנים האחרונות התחילו לתבוע שיתקנו עירובין, מתמת שהנשים מצטערות הרבה בזה מפני שמגיעת הנאה הוא צער גדול להם, מפני הרגילות להיות מפונקות. ואלו שיש להם תינוקות אין יכולין לצאת מהבית כל השבת וכדומה. ויש גם שאין יכולות להבליג על דעתן ורצונם, ועוברות והתחילו בשביל זה בכמה מקומות לתקן עירובין. ושייך להחשיב כשאיכא הרבה תובעים, לצורך, ויש אולי מקומות ששייך להחשיב גם צורך גדול, ושייך להרב המקומי לדע זה. וא"כ וודאי לא שייך למחות, ואולי יש גם להשתדל בזה. אבל צריך לדון על המקום לעשות שם תיקון עירובין.

והנה בשנה העברה כתבתי לפלעטבוש (נדפס באג"מ ארח חיים חלק ד' סוף סימן פ"ח) אשר פשוט שבערים גדולות ששייך לאינשי להשיב שיש שם שישים ריבוא בחוצותיה, אף שלפי האמת נדענו משלטנות (אפיס) העיר וממשטרה (פאליס) דהעיר שאין שם מספר כזה, אין לתקן שם עירובין, דהא אתי לתקלה, דהא רובא דאינשי אין יודעין הכירור. ומהאי טעמא לא היה אפשר בדעטראיט לתקן שם עירובין, כי היא נחשבת בין ערים הגדולות שיושביה עולה למיליאנים. אף שלפי האמת שמעתי שאינה כל כך גדולה, שהיה שייך לאמרו שימצא בחוצותיה שישים ריבוא, והוא שייך רק כשהיו תושבי העיר עם העוברים ושבים ממקומות אחרים לכה"פ חמשה פעמים ס' ריבוא דהוא ערך שלשה מיליאן. מ"מ אין לתקן שם עירוב מאד דיש הרבה שיאמרו באומדנא שלהם שהיא גדולה עד שודאי איכא ששים ריבוא. וכן הוא בכל ערים הגדולות ששייך לאינשי לאמרו שאיכא ס' ריבוא.

אבל עתה שהנידון הוא על שני מקומות שביחד יש שם פחות ממאה אלף תושבים, וגם עוברים ושבים ממקומות אחרים אין שם אלא מעט, ולא שייך לשום אדם לטעות כלל על יותר מכ"ה או שלשים אלף, שא"כ הוא ידוע ומפורסם שאין שם רה"ר, ואין לחדש לשום תקלה כשיתקנו שם עירובין שיבואו לתקן גם בערים גדולות. שלכן אם רוב הרבנים יודעים מקהילותיהם שרצים ותובעים שיתקנו עירובין, שנמצא שהוא צורך גדול, יש גם להשתדל לתקן עירובין. ולעשות ממניס לראות שמא יתקלקל ולתקן חכמה, ומתחילה להשתדל לעשות באופן שהוא רק חשש קטן להתקלקל. אבל על עצם התיקון עירובין בכל העיר ואופן שיעשו לתקן אצל דעטראיט הרי יש לסמוך על רבנים הגדולים והגאונים שיעשו כראוי.

הנני ידיו מקירדו מאד,

משה פיינשטיין